

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 88:2006 „GYDYTOJAS VAIKŲ
ENDOKRINOLOGAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“
PATVIRTINIMO**

2006 m. rugsėjo 29 d. Nr. V-819

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą (Žin., 1994, Nr. 63-1231; 1998, Nr. 112-3099),

t v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 88:2006 „Gydytojas vaikų endokrinologas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RIMVYDAS TURČINSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2006 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. V-819

GYDYTOJAS VAIKŲ ENDOKRINOLOGAS TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I. TAIKymo SRITIS

1. Ši medicinos norma nustato gydytojo vaikų endokrinologo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši medicinos norma privaloma visiems gydytojams vaikų endokrinologams, jų darbdaviams taip pat institucijoms, rengiančioms ir tobulinančioms šiuos specialistus ir kontroliuojančioms jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Rengiant šią medicinos normą vadovautasi šiais Lietuvos Respublikos teisės aktais:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 63-1231; 1998, Nr. 112-3099);

3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 66-1572; 1998, Nr. 109-2995);

3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512);

3.4. Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2313; 2004, Nr. 68-2365);

3.5. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2317; 2004, Nr. 115-4284);

3.6. Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu (Žin., 1996, Nr. 104-2363; 2001, Nr. 112-4069);

3.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 624 „Dėl profesinės kvalifikacijos vertinimo ir pripažinimo nuostatų ir profesinės kvalifikacijos vertinimą ir pripažinimą vykdančių institucijų ir reglamentuojamų profesijų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 46-1319);

3.8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1359 „Dėl gydytojų rengimo“ (Žin., 2003, Nr. 104-4667);

3.9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 1593 „Dėl valstybinės vėžio profilaktikos ir kontrolės 2003-2010 metų programos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 117-5348);

3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 100-3192; 2003, Nr. 112-5031);

3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 58 „Dėl Sveikatos priežiūros specialistų profesinės kompetencijos patikrinimo tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. 12-430);

3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. 31-1180);

3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl lytiškai plintančių infekcijų, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės priežiūros tvarkos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2003, Nr. 27-1105);

3.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos ir Būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 55-1915).

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-469 „Dėl Medicinos praktikos profesinių kvalifikacijų rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 105-3906);

3.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl Licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 86-3152).

3.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-396 „Dėl Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 90-3316).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Šioje medicinos normoje vartojami terminai ir apibrėžimai:

Vaikų endokrinologija – tai vaikų ligų mokslo šaka, nagrinėjanti endokrininės sistemos embrioninę raidą, anatominius ir fiziologinius ypatumus, patologijas, endokrininės sistemos ištyrimo metodus, įgimtas ir įgytas endokrininės sistemos ligas nuo vaisiaus iki paauglio ir suaugusiojo amžiaus, jų gydymą bei profilaktiką.

Gydytojas vaikų endokrinologas – medicinos gydytojas, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs vaikų endokrinologo profesinę kvalifikaciją.

Gydytojo vaikų endokrinologo praktika – gydytojo vaikų endokrinologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra, apimanti naujagimių ir vaikų bei paauglių endokrininės sistemos ligų diagnozavimą, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Gydytojo vaikų endokrinologo profesinę kvalifikaciją įgyjama baigus universitetines medicinos studijas bei vaikų endokrinologijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo vaikų endokrinologo profesinę kvalifikaciją pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis gydytojo vaikų endokrinologo praktika turi asmuo, turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal gydytojo vaikų endokrinologo profesinę kvalifikaciją.

7. Gydytojas vaikų endokrinologas verčiasi gydytojo vaikų endokrinologo praktika sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją vaikų endokrinologijos paslaugoms teikti.

8. Gydytojas vaikų endokrinologas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

9. Gydytojas vaikų endokrinologas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, šia medicinos norma, ir kitais teisės aktais, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

V. TEISĖS

10. Gydytojas vaikų endokrinologas turi teisę:

10.1. verstis gydytojo vaikų endokrinologo praktika šios medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. turėti medicinos gydytojo spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.3. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.4. išduoti asmens sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5. pagal kompetenciją tirti ir gydyti endokrininėmis ligomis sergančius vaikus ir, esant reikalui, siųsti juos tirti ar gydyti į kitas ligonines bei asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias medicininės reabilitacijos paslaugas;

10.6. spręsti laikinojo nedarbingumo klausimus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.7. konsultuoti kitų profesinių kvalifikacijų gydytojus vaikų endokrinologijos klausimais;

10.8. atlikti laikino nedarbingumo, negalios ar kitokių nuodugnesnį ištyrimą;

10.9. atlikti medicininio audito ekspertizę;

10.10. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

10.11. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicininės ir informacinės technologijas;

10.12. konstatuoti žmogaus mirties faktą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.13. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus ligonius;

10.14. gauti informaciją apie paciento gyvenamosios vietos ekologinę būklę, mokymosi, gyvenimo ir darbo sąlygas iš įvairių institucijų;

10.15. dalyvauti pasitarimuose, seminaruose ir konferencijose, mokslinėse draugijose, kur nagrinėjami vaikų sveikatos priežiūros, bendrosios endokrinologijos ir vaikų endokrinologijos klausimai;

10.16. teikti siūlymus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai, mokymo bei ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams dėl endokrininėmis ligomis sergančių vaikų ištyrimo, gydymo, reabilitacijos, socialinių ir mokymosi sąlygų pagerinimo;

10.17. reikalauti darbdavio užtikrinti optimalias darbo sąlygas (patalpos, įrenginiai, higieninės sąlygos, apsaugos priemonės, aparatūros priežiūra bei jos atnaujinimas), nurodytas kiekvienos diagnostinės ar gydamosios procedūros metodikoje.

VI. PAREIGOS

11. Gydytojas vaikų endokrinologas privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

11.2. kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ligą, skirti gydymą bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę pagal savo kompetenciją;

11.3. taikyti tik Lietuvoje įteisintus tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus;

11.4. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų prevencijos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

11.5. pacientą atsiuntusiam gydytojui raštu pranešti konsultacijos rezultatus, tyrimo duomenis, rekomendacijas;

11.6. bendradarbiauti su kitais asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais, perduoti informaciją Vaiko teisių apsaugos tarnybai ar policijai apie vaikų nepriežiūrą, smurtą prieš vaikus ir globojamus asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.7. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais laiku siųsti pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

11.8. vykdyti privalomąsias sveikatos programas;

11.9. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka teritoriniam visuomenės sveikatos centrui pranešti apie išaiškintą ūmią infekcinę ligą, apsinuodijimą toksinėmis medžiagomis, sanitarijos epidemiologijos režimo pažeidimą, o Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai – apie nepageidaujamas vaistų sukeliamas reakcijas;

11.10. tinkamai tvarkyti medicinos praktikos dokumentus bei teikti statistikos ir kitą informaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka bei analizuoti savo darbo rezultatus;

11.11. paaiškinti gydytojo vaikų endokrinologo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;

11.12. informuoti pacientą ir jo tėvus ar globėjus apie sveikatos sutrikimus, gydymą ir jo eigą bei kitą sveikatos priežiūrą (šios informacijos mastą nustato gydytojas vaikų endokrinologas, atsižvelgdamas į paciento būklę, vadovaudamasis medicinos etikos reikalavimais);

11.13. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

11.14. nuolat tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.15. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas;

11.16. laikytis medicinos praktikos licencijavimo taisyklių.

VII. KOMPETENCIJA

12. Gydytojo vaikų endokrinologo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja, baigęs vaikų endokrinologo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas profesinę kvalifikaciją, atsižvelgiant į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

13. Gydytojas vaikų endokrinologas turi žinoti:

13.1. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus;

13.2. darbo su dokumentais ir raštvedybos pagrindus;

13.3. medicinos statistikos pagrindus;

13.4. sveikatos draudimo principus ir rūšis;

13.5. žmogaus psichologijos ypatumus, psichikos sutrikimus, sveiko ir sergančio žmogaus bei jo artimųjų psichologiją;

13.6. naudojimosi informacinėmis duomenų bazėmis būdus;

13.7. endokrininių ligų genetiką;

13.8. endokrininės sistemos ontogenezę;

13.9. endokrininių liaukų tarpusavio sąveiką;

13.10. hormonų sekreciją ir veikimo mechanizmą;

13.11. endokrininės sistemos ligų epidemiologiją ir klasifikaciją;

13.12. vaikų endokrininių ligų priežastis, patogenezę, klinikinius požymius, diagnostikos ir gydymo metodus, tyrimų bei įvairių gydymo metodų (dietinio, medikamentinio, chirurginio, spindulinio, taip pat reabilitacinio, psichologinio) indikacijas ir kontraindikacijas.

14. Gydytojas vaikų endokrinologas privalo išmanyti:

14.1. medicinos etikos pagrindus;

14.2. bendruosius vaikų sveikatos priežiūros organizavimo principus;

14.3. sveikatos draudimo principus ir rūšis;

14.4. vaiko psichikos sutrikimus, sveiko ir sergančio vaiko bei jo artimųjų psichologiją;

14.5. socialinių veiksnių įtaką vaikui;

14.6. vaikų klinikinės farmakoterapijos principus;

14.7. vaikų organų sistemų anatominius ir fiziologinius ypatumus.

15. Gydytojas vaikų endokrinologas privalo mokėti:

15.1. bendrauti su vaiku ir artimaisiais;

15.2. rinkti ligos, gyvenimo, socialinę, šeimos anamnezę.

15.3. išmatuoti ir įvertinti vaikų ir paauglių ūgį, svorį, augimo greitį, kūno proporcijas, lytinį brendimą bei palyginti su amžiaus standartais;

15.4. pagal plaštakos ir riešo rentgenogramas nustatyti paciento kaulinį amžių;

15.5. kliniškai įvertinti įvairaus amžiaus vaikų endokrininių liaukų būklę (apžiūra, palpacija);

15.6. įvertinti endokrinologijos praktikoje naudojamų laboratorinių, radiologinių,

spindulinių tyrimų ir mėginių rezultatus, žinoti jų ypatumus ir dinamiką pagal vaiko amžių;

15.7. atlikti glikemijos stebėjimą ir įvertinti cukrinio diabeto kontrolės kokybę;

15.8. suteikti neatidėliotiną pagalbą endokrininių ligų ūmių komplikacijų atveju;

15.9. vertinti gydymo efektyvumą;

15.10. analizuoti savo darbo rezultatus.

16. Gydytojas vaikų endokrinologas, baigęs atitinkamus profesinės kvalifikacijos tobulinimosi kursus, gali atlikti endokrininių liaukų echoskopinius tyrimus bei skydliaukės punkcines biopsijas.

17. Gydytojas vaikų endokrinologas pagal savo kompetenciją turi gebėti diagnozuoti ir gydyti visas TLK-10 esančias endokrininės sistemos pakenkimo ligas ir būsenas:

17.1. įgimtas jodo trūkumo sindromas E00;

17.2. skydliaukės funkcijos ir kiti sutrikimai dėl jodo trūkumo E01;

17.3. subklinikinė jodo trūkumo hipotirozė E02;

17.4. kita hipotirozė E03;

17.5. kita netoksinė struma E04;

17.6. tirotoksikozė E05;

17.7. tiroiditas E06;

17.8. kiti skydliaukės funkcijos sutrikimai E07;

17.9. cukrinis diabetas E10–E14;

17.10. nediabetinė hipoglikeminė koma E15;

17.11. kiti kasos vidinės sekrecijos funkcijos sutrikimai E16;

17.12. hipoparatirozė E20;

17.13. hiperparatirozė ir kiti prieskydinių liaukų funkcijos sutrikimai E21;

17.14. hipofizės hiperfunkcija E22;

17.15. hipofizės hipofunkcija ir kiti funkcijos sutrikimai E23;

17.16. Cushing'o sindromas E24;

17.17. adrenogenitalinės funkcijos sutrikimai E25;

17.18. hiperaldosteronizmas E26;

17.19. kiti antinksčių funkcijos sutrikimai E27;

17.20. kiaušidžių disfunkcija E28;

17.21. sėklidžių disfunkcija E29;

17.22. lytinio brendimo sutrikimai, neklasifikuojami kitur E30;

17.23. poliglandulinė disfunkcija E31;

17.24. kiti vidinės sekrecijos liaukų funkcijos sutrikimai E34;

17.25. vidinės sekrecijos liaukų funkcijos sutrikimai sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur E35;

17.26. mitybos trūkumas E40–E46;

17.27. vitamino D trūkumas E55;

17.28. kalcio trūkumas dėl mitybos sutrikimų E58;

17.29. nutukimas ir kitas maisto medžiagų perteklius E65–68;

17.30. kiti angliavandenių apykaitos sutrikimai E74;

17.31. lipoproteidų apykaitos sutrikimai ir kitos lipidemijos E78;

17.32. mineralinių medžiagų apykaitos sutrikimai E 83;

17.33. vidinės sekrecijos ir medžiagų apykaitos sutrikimai, pasireiškę po procedūrų, neklasifikuojami kitur E89;

17.34. skydliaukės piktybiniai navikai C73;

17.35. antinksčių piktybiniai navikai C74;

17.36. kitų vidinės sekrecijos liaukų ir giminingų struktūrų piktybiniai navikai C75;

17.37. skydliaukės gerybiniai navikai D34;

17.38. kitų ir nepatikslintų vidinės sekrecijos liaukų gerybiniai navikai D35;

17.39. vidinės sekrecijos liaukų nepatikslintos ir nežinomos eigos navikai D44;

17.40. židininis nuplikimas L63

- 17.41. padidėjęs plaukuotumas L68;
- 17.42. osteoporozė su patologiniu lūžiu M80;
- 17.43. osteoporozė be patologinio lūžio M81;
- 17.44. osteoporozė sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur M82;
- 17.45. krūties hipertrofija N62;
- 17.46. mėnesinių nebuvimas, negausios ir retos mėnesinės N91;
- 17.47. praeinantys vaisiaus ir naujagimio endokrininiai ir medžiagų apykaitos sutrikimai P70-74;
- 17.48. padidėjęs gliukozės kiekis kraujyje R73;
- 17.49. simptomai ir požymiai, susiję su maistu ir mityba R63;
- 17.50. gliukozurija R81;
- 17.51. įgimtos lytinių organų formavimosi ydos Q50–56;
- 17.52. kitos osteochondrodysplazijos Q78;
- 17.53. kiti patikslinti įgimti formavimosi ydų sindromai, pažeidžiantys daugelį sistemų Q87;
- 17.54. kitų endokrininių liaukų įgimtos formavimosi ydos Q89.2;
- 17.55. Turner'io sindromas Q96;
- 17.56. kitos lytinių chromosomų anomalijos, kai yra moteriškas fenotipas, neklasifikuojamos kitur Q97;
- 17.57. kitos lytinių chromosomų anomalijos, kai yra vyriškas fenotipas, neklasifikuojamos kitur Q98;
- 17.58. Chromosomų anomalijos, neklasifikuojamos kitur Q99.

VIII. ATSAKOMYBĖ

18. Gydytojas vaikų endokrinologas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamajam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
